

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

ÚSTŘEDNÍ KOMISE PRO OCHRANU ZVÍŘAT

odborný poradní orgán ministra zemědělství

Těšnov 17, 11000 Praha 1

<https://www.oz.mze.cz/>

e-mail: ukoz@mze.cz

20. prosince 2022

STANOVISKO ÚSTŘEDNÍ KOMISE PRO OCHRANU ZVÍŘAT K NEGATIVNÍMU VLIVU OHŇOSTROJŮ A ZÁBavnÍ PYROTECHNIKY NA ZVÍŘATA

Ústřední komisi pro ochranu zvířat (dále jen "ÚKOZ") zřizuje podle § 21 odst. 1 zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů, ministr zemědělství jako svůj odborný poradní orgán na úseku ochrany zvířat, a to k plnění úkolů uvedených v § 20 odst. 1 tohoto zákona. V souladu s touto svou funkcí přijala ÚKOZ na svém 52. zasedání následující stanovisko.

Ústřední komise pro ochranu zvířat opakovaně důrazně upozorňuje na negativní vlivy související s odpalováním ohňostrojů a zábavní pyrotechniky nejen na zvířata hospodářská a zájmově chovaná, ale i na ta volně žijící. Apeluje také na města a obce, aby zvážily možnost regulace pořádání ohňostrojů a používání zábavní pyrotechniky prostřednictvím svých obecně závazných vyhlášek, a na prodejce, aby zábavní pyrotechniku vyřadili ze svého sortimentu či alespoň zvolili prodej takové zábavní pyrotechniky, která bude mít omezené zvukové efekty.

Stanovisko Ústřední komise pro ochranu zvířat se zaměřuje výlučně na ochranu zvířat; nejsou zvažovány dopady na životní prostředí ani na zdraví člověka.

Nastávající vánoční svátky a zejména příchod nového roku značná část veřejnosti slaví s využitím zábavní pyrotechniky a ohňostrojů. Zatím co ohňostroje mají legislativně stanovená pravidla, jsou omezeny malé území a jejich trvání je jednorázové v řádu minut, používání zábavní pyrotechniky je impulzivní, plošné a doba intenzivního používání je v tomto období v řádu hodin po několik dní. Některé ohňostroje jsou pořádány i v letních měsících a používání zábavní pyrotechniky při různých oslavách je celoroční. Podstatnou součástí zábavní pyrotechniky jsou výrobky s výrazným zvukovým efektem, jejichž dopad na zvířata v okolí je mnohdy fatální.

Zvířata reagují bezprostředně jak na zvukové, tak na vizuální efekty, které při této činnosti působí současně. Během novoročních oslav trpí nejen domácí zvířata (kočky, psi), ale i volně žijící zvířata strachem až panikou. Domácí zvířata v horších případech majitelům utečou a není řídkým jevem, že se při panickém útěku poraní, či dojde k jejich usmrcení.

Chovatelé by měli být na neklid zvířat připraveni, nenechávat je v době očekávaného většího používání zábavní pyrotechniky volně venku, a to ani na zahradě. Je nutno také přizpůsobit dobu venčení psů. Pokud je to možné, je vhodné umístit hospodářská zvířata do stáje. Případná aplikace uklidňujících prostředků u plachých a labilních zvířat by vždy měla proběhnout po konzultaci s veterinárním lékařem.

Zatímco vliv na hospodářská a zájmově chovaná zvířata je znám, u volně žijících zvířat se negativní vlivy v důsledku používání pyrotechnických výrobků těžko prokazují. Přesto se touto problematikou zabývalo několik vědeckých studií, které negativní vliv na sledovaná zvířata potvrdily. Některé druhy zvířat jsou na tyto vjemy citlivější než jiné.

K odpalování ohňostrojů i zábavní pyrotechniky dochází zejména za tmy, kdy především ptáci vyplašení záblesky, výbuchy a dalšími zvukovými efekty vzlétají, a protože se ve tmě špatně orientují, narážejí často na různé překážky, jako jsou stromy, zdi budov, skleněné tabule nebo dráty. Varovný případ se udál například v roce 2013 v Praze, kdy během novoročního ohňostroje pořádaného na Střeleckém ostrově narážely vyplašené a dezorientované labutě do drátů elektrického vedení na mostě a zraněné padaly mezi diváky.

Je třeba zdůraznit, že zvířata vnímají zvukové vjemy daleko intenzivněji než lidé. Mezi fyziologické reakce ovlivněné odpalovanými ohňostroji a zábavní pyrotechnikou lze zahrnout zvýšený srdeční rytmus, neklid, úzkost, strach a stres, které často vedou k panice a únikové reakci. V zimě ptáci na zimovištích vzlétají a snaží se uniknout, v hnízdní době ptáci opouštějí svá hnízda či vyvedená mláďata a pokud se na hnízdo vůbec vrátí, bývá mnohdy již pozdě. Totéž se samozřejmě týká i savců, kteří jsou ve stresu, zmateně pobíhají a při zkratovém jednání se mohou zranit včetně kolizí s dopravními prostředky; nezřídka je výsledkem i smrt zvířete.

Z volně žijících zvířat jsou ohroženi v největší míře ptáci. Vymezit období, kdy by používání zábavní pyrotechniky ptactvo i další volně žijící zvířata neohrožovalo, nelze. V průběhu roku jsou ptáci neustále více či méně zatíženi svými energeticky náročnými biologickými potřebami (hnízdění, zimování, migrace nebo pelichání). Používání zábavní pyrotechniky tedy na ptáky působí nežádoucím způsobem vždy.

V mnoha zemích EU je používání zábavní pyrotechniky značně omezeno. V České republice se za pomoci obecně závazných vyhlášek obcí dosáhlo pouze částečných omezení. Zákaz lze stanovit nejen ve vztahu k veřejným prostranstvím, ale i jiným prostorům, pokud to vyžaduje zajištění místních záležitostí veřejného pořádku. Například pražský magistrát ohňostroj od roku 2020 nepořádá a pro použití zábavní pyrotechniky vyčlenil pouze několik zón i s ohledem na ochranu zvířat. Podle nálezů Ústavního soudu není možné zakázat používání zábavní pyrotechniky na celém území obce a po celý kalendářní rok.

Co se prodeje zábavní pyrotechniky týče, prodejce k jeho omezení či ukončení žádá legislativa nenutí. Dobrým příkladem jsou některé obchodní řetězce, které se samy rozhodly vyřadit zábavní pyrotechniku ze své nabídky. Hlavními důvody jsou mimo jiné ochrana zvířat a životního prostředí.

Následná fotografie dobře ilustruje závažnost zranění ptáků o dráty:

Labuť poraněná nárazem o dráty během ohňostroje v r. 2013 na Střeleckém ostrově v Praze (archiv LHMP)

MVDr. Jiří Kruml v. r.
předseda Ústřední komise pro ochranu zvířat